

Ecuador: Amazonin naiset-kollektiivi. Neljä tarinaa rohkeista ympäristön ja ihmisoikeuksien puolustajista.

Kuva: © Getty Images

Kymmenet Amazonin naiset-kollektiivin jäsenet työskentelevät yhdessä Ecuadorissa suojellakseen Amazonia, joka on koti sadoille alkuperäiskansoille, tuhansille eläinlajeille ja johon kuuluu puolet maailman sademetsistä. Öljy- ja kaivosteollisuus sekä hakkuut uhkaavat ympäristöä ja alkuperäiskansojen oikeuksia.

Tehdäkseen työtään he joutuvat uhmaamaan valtavia poliittisia ja taloudellisia intressejä. Maassa, jossa ihmisoikeuspuolustajia ja aktivisteja kohtaan tehdyt hyökkäykset jäävät usein tutkimatta, eikä mikään viranomainen takaa heidän suojeluaan, Patrician, Neman, Salomén ja Margothin kaltaiset ihmiset joutuvat joka päivä vaarantamaan henkensä puolustaakseen luontoa ja ihmisoikeuksia.

Patricia Gualinga, alkuperäiskansaan kuuluva ympäristön ja maa-alueiden puolustaja

Kuva: © Amazon Watch

”Me toimimme yhdessä ja jatkamme taisteluamme Äiti Maan puolustamiseksi.”

Patricia on yksi Sarayaku-yhteisön Kichwa-alkuperäiskansan johtajista. Hän puolustaa kansansa maa-alueita sekä oikeutta elää puhtaassa ympäristössä. Kichwojen elinympäristö on uhattuna alueella tehtävän öljynetsinnän takia.

Tammikuun 5. päivän aamuna 2018, tuntematon mies kivitti Patrician kodin ikkunoita ja esitti hänelle tappouhkauksia Puyossa, Pastazan maakunnassa itäisessä Ecuadorissa. Patricia muistaa miehen huutaneen ennen pakenemistaan ”Lutka, seuraavalla kerralla tapamme sinut”, kun Patricia oli yrittänyt tunnistaa hänet. Hyökkäyksen jälkeen Patrician ja hänen perheensä piti jättää kotinsa, koska talon omistaja ”pelkäsi että hänelle tapahtuisi jotain.”

Patrician näkemyksen mukaan hyökkäys on yhteydessä hänen työhönsä alkuperäiskansojen oikeuksien ja ympäristön puolustamiseksi: ”Minä puolustan ihmisoikeuksia, alkuperäiskansojen oikeuksia. Näkemykseni kaivannaisasioista, kuten öljynetsinnästä, on erittäin selvä. Emme odottaneet tällaisten asioiden tapahtuvan [tämän hallituksen aikana].”

Vuonna 2012 Sarayakun alkuperäisyhteisö saavutti historiallisen voiton alkuperäiskansoille Amerikan valtioiden ihmisoikeustuomioistuimen määrättyä Ecuadorin maksamaan yhteisölle korvauksia, koska se oli myöntänyt öljy-yhtiöille toimiluvan alkuperäisyhteisön alueelle kuulematta yhteisön näkemyksiä asiasta. Ecuadorin tuli myös poistaa alueelle öljynetsintää varten asennetut räjähteet, mitä se ei ole vielä tähän päivään mennessä tehnyt. Heinäkuussa 2018 Sarayakun Kichwa-kansa julkisti Kawsak Sacha (Elävä metsä) -aloitteen, joka pyrkii suojelemaan luontoa ja luomaan kestävästä kehitystä yhteisön alueella.

Nema Grefa, alkuperäiskansaan kuuluva ympäristön ja maoikeuksien puolustaja

Kuva: © Yanda

”He uhkailevat minua kuolemalla, mutta minä en aio pelätä sanoja. Sápara-naisena minä taistelen alueeni puolesta.”

Nema on Ecuadorin Sápara-kansan puheenjohtaja. Hän puolustaa Amazonin ympäristöä ja kansansa oikeutta puolustaa alueitaan öljyteollisuuden mahdollisia haittoja vastaan.

27. huhtikuuta 2018 sosiaalisessa mediassa julkaistiin video, jolla keihästä pitelevä mies uhkaa tappaa Neman ja väittää että hänen nimityksensä ei ole laillinen. Hän sanoo videolla ”Täällä läsnäolevat ovat yhdessä päättäneet vastustaa häntä ja siksi aiomme tappaa Nema Grefan: tämä alue ei kuulu hänelle.”

Uhkailu liittyy Neman nimitykseen Sápara-kansan puheenjohtajaksi tammikuussa 2018. Joukko öljynetsintää tukevia ihmisiä haastoi Neman nimityksen ja julisti yhden omista jäsenistään Sápara-kansan puheenjohtajaksi. Tämän jälkeen Ecuadorin kansallinen moniarvoisuutta ja kulttuurienvälisyyttä valvova sihteeristö veti Neman nimityksen pois. Videolla esiintyvä mies kuuluu Neman mukaan hänen nimityksensä haastaneeseen ryhmään ja video kiertää edelleen sosiaalisessa mediassa.

Nema teki videosta ilmoituksen maakunnan syyttäjälle ja nimesi uhkaajan. **Vuosi valituksen jättämisen jälkeen syyttäjä ei ole vielä tehnyt videosta analyysiä, jonka myötä olisi mahdollista määritellä mihin rikokseen tekijä on mahdollisesti syyllistynyt.**

19. lokakuuta 2018 perustuslakituomioistuimen tuomari suostui myöntämään Nemalle turvatoimia, joita Ecuadorin ihmisoikeuksia valvova valtuutettu ja Sápara-kansan johto olivat vaatineet pyrkimyksenä tunnustaa Nema Sápara-kansan puheenjohtajaksi. Kulttuurienvälisyyttä valvova sihteeristö lopulta tunnusti Neman puheenjohtajuuden ja esitti julkisen anteeksipyyntönsä. Luvatut turvatoimet ovat kuitenkin olleet riittämättömiä, eivätkä ne ole ottaneet huomioon uhkia joita Nema ja Sápara-kansa kokevat.

Salomé Aranda, alkuperäiskansaan kuuluva ympäristön ja naisten oikeuksien puolustaja

Kuva: © Santiago Cornejo

“Tämä hyökkäys on kosto kamppailustani puolustaa elämää ja alueitamme öljynetsinnästä aiheutuvaa uhkaa vastaan.”

Salomé on Kichwa-alkuperäiskansan johtaja, joka puolustaa ympäristöä Amazonilla sekä yhteisönsä naisten oikeuksia elää terveellisessä ympäristössä ja vapaina seksuaaliselta väkivallalta. Salomé on naisten ja perheiden asioista vastaava johtaja Moretecochassa, Pastazan maakunnassa.

Toukokuun 13. päivän aamuna 2018, joukko tuntemattomia henkilöitä hyökkäsi hänen kotiinsa ja uhkaili häntä ja hänen perhettään. Vaikka Salomé perheineen teki hyökkäyksestä tutkintapyynnön, Pastazan maakunnan syyttäjä ei ole vieläkaan pystynyt tunnistamaan hyökkääjiä tai hyökkäyksen suunnittelijoita, eikä tutkinta ole edistynyt merkittävästi. **Viranomaiset eivät ole vieläkaan tarjonneet suojelua Salomélle ja hänen perheelleen.**

Salomé on puhunut julkisesti öljyteollisuuden ympäristövaikutuksista Villano-joen vesistöihin Pastazan maakunnassa, sekä sen yhteydessä tapahtuvasta alkuperäiskansojen naisiin kohdistuvasta seksuaalisesta hyväksikäytöstä. Hän on nostanut aiheita esiin myös Amazonin naisten ja Ecuadorin presidentti Morenon välisessä tapaamisessa maaliskuussa 2018.

Margoth Escobar, ympäristön ja alkuperäiskansojen oikeuksien puolustaja

Kuva: © Daniel Cima, IACHR

”Meidän täytyy jatkaa oikeuksien puolustamista, missä ikinä olemme tässä maailmassa. Panoksemme luonnon hyväksi on arvokkainta mitä voimme antaa tuleville sukupolville. Me haluamme yleistä hyvää kaikille, koska se on paras perintö minkä voimme jättää ihmiskunnalle.”

Margoth kuuluu Ecuadorin suurimpaan väestöryhmään mestitseihin, mutta hän on omistanut elämänsä ympäristön ja alkuperäiskansojen oikeuksien puolustamiselle.

Elokuussa 2015 poliisi pahoinpiteli Margothia Puyossa, Pastazan maakunnassa hänen osallistuttuaan alkuperäiskansojen ja muiden kansanliikkeiden koolle kutsumaan kansalliseen lakkoon. Poliisit pitivät Margothia säilössä yli viikon siitä huolimatta, että hän oli saanut pahoinpitelyssä vammoja. Tämän jälkeen Margoth vapautettiin takuita vastaan ja häntä syytettiin ”hyökkäyksestä ja vastustamisesta.” Marraskuussa 2015 Pastazan rikosoikeuden tuomari kuitenkin hylkäsi rikossyytteet Margothia vastaan, koska väitetyistä rikoksista ei ollut tarpeeksi näyttöä.

29. syyskuuta 2018 Margothin talo joutui tuhopolton kohteeksi. Tulipalo tuhosi hänen koko omaisuutensa. Puyon palokunnan päällikkö vahvisti epäilyn tuhopoltosta sammutustöiden jälkeisten tutkimusten perusteella. **Margoth teki tulipalosta rikosilmoituksen, mutta yli puoli vuotta tutkinnan aloittamisesta tuhopolton tekijöitä ja tilaajia ei ole vielä tunnustettu.**

Tuhopolton seurauksena Margothille on tarjottu mahdollisuutta osallistua uhri- ja todistajansuojeluohjelmaan. Margoth on kieltäytynyt ohjelmasta vedoten poliisien vuonna 2015 aiheuttamiin vammoihin ja kaltoinkohteluun ja sen aiheuttamaan epäluottamukseen poliisia kohtaan: ”En halunnut osallistua todistajien ja uhrien suojeluohjelmaan, koska en luota nykyiseen hallitukseen, oikeusjärjestelmän riippumattomuuteen Ecuadorissa, enkä armeijaan tai poliisivoimiin.”